

2. Bol'shoj' ency'klopedy'chesky'j slovar' : v 2-x t. / gl. red. A. Proxorov. – M. : Sovetskaya ency'klopedy'a, 1991. – T. 1. – 863 s.
3. Grama N.G. Formuvannya ekonomichnoyi gramotnosti u ditej doshkil'nogo viku: Monografiya. / N.G. Grama. – Odesa, 1997. – 216 s.
4. Grama N. G. Profesijna pidgotovka pedagoga-vy'xovatelya doshkil'nogo zakladu do ekonomichnogo vy'xovannya ditej. – Odesa, 2002. – S. 114.
5. Dy'ty'na. Programa vy'xovannya i navchannya ditej vid 2 do 7 rokov. – K.: «Bogdana», 2003. – 327 s.
6. Zhadan R.P., Gry'gorenko G. I. Ekonomichna osvita ditej starshogo doshkil'nogo viku (perspekty'vno-kalendarne planuvannya zanyat' z ekonomiky') / R. P. Zhadan i dr. – Zaporizhzhya: TOV «LIPS LTD», 2006. – 116 s.
7. Ozhegov S. Slovar' russkogo yazyka: Ok. 57000 sl. / Ozhegov S. ; pod red. chlena-korrespondenta AN SSSR N. Yu. Shvedovoj. – 20-e y'zd. Stereoty'p. – M. : Russky'j yazyk, 1988. – 750 s.
8. Slovny'k inshomovny'x sliv / za red. Ye. Dubovenko, F. Tkachenko. – K. : Derzhavne vy'dannya polit. literatury' URSR, 1955. – 829 s.
9. Smolenceva A. Vvedeny'e v my'r ekonomy'ky', y'ly' kak my u'graem v ekonomy'ku / A. Smolenceva. – SPb. : Detstvo-Press, 2001. – 176 s.
10. Suxomly'ns'ky'j V.O. Vy'brani tvory' / V. O. Suxomly'ns'ky'j. – Soch.: V 5-ty' tomax. – K.: Rad. shkola, 1976 – 1977. –T. 2. – S. 167.

Ирина Фаловская. Татьяна Бортнюк. МЕТОДИКА ФОРМИРОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА КАК ЗАЛОГ ФИНАНСОВОГО БЛАГОПОЛУЧИЯ. В статье рассматриваются вопросы экономического образования и воспитания, направленные прежде всего на развитие у каждого ребенка бережного отношения к собственности, выработку умения рационально использовать имеющиеся ресурсы для удовлетворения разнообразных потребностей. Экономическое воспитание призвано сыграть важную роль в формировании таких качеств, которые соответствуют общественным интересам и способствуют всестороннему развитию личности. Современные программы, которые разрабатываются в соответствии с требованиями Министерства образования и науки Украины и направлены на обеспечение условий всестороннего развития и воспитания, постоянно меняются, дополняются, совершенствуются. На сегодняшний день является весьма актуальной проблема формирования личности будущего гражданина Украины.

Ключевые слова: экономическое воспитание, компетентность, финансовая грамотность, экономическая компетенция, формирование экономической грамотности личности.

Irina Falovska. Tetyana Bortnyuk. METHODOLOGY OF FORMING ECONOMIC COMPETENCES OF PRIMARY AGE CHILDREN AS A FINANCIAL WELL-BEHAVIOR.

The article deals with the issues of economic education and education, aimed primarily at the development of a careful attitude towards the property of each child, the development of the ability to rationally use available resources to meet diverse needs. Economic education is intended to play an important role in such qualities that would meet the public interest and contribute to the full development of the individual. Modern programs, which are developed in accordance with the requirements of the Ministry of Education and Science of Ukraine and aimed at ensuring the conditions for comprehensive development and education, are constantly changing, supplemented and improved. Today, the problem of forming the personality of a future citizen of Ukraine is quite actual.

Keywords: economic education, competence, financial literacy, economic competence, formation of economic literacy of the individual.

Стаття надійшла до редколегії 10.06.2018 р.

УДК 378.041+[378.016:51]-057.87

Ольга Швай

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки (Луцьк)

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ

У статті проаналізовано можливості формування культури самостійної роботи студентів-першокурсників у процесі навчання математичних дисциплін. Увагу акцентовано на тому, що навчальні дисципліни, які читаються на першому курсі, повинні бути не лише джерелом навчальних відомостей, але й засобом формування культури самостійної роботи студентів. Виділено деякі методичні прийоми, які допомагають цілеспрямовано формувати у студентів потреби і мотиви самопізнання, самоаналізу навчальної діяльності. Показано, що культура самостійної роботи студентів-першокурсників формується не внаслідок

застосування якогось одного ефективного методу, а є результатом особистісно-орієнтованої системи навчання студентів.

Ключові слова: пізнавальна активність, самостійна робота, самоаналіз, самооцінка, психологічні особливості.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Модернізація сучасної вищої освіти передбачає підготовку кваліфікованих, компетентних фахівців, які навчилися індивідуально здобувати та поповнювати свої знання, успішно використовувати їх у майбутній професійній діяльності. Тому пріоритетним завданням вищої освіти є удосконалення різноманітних аспектів самостійної пізнавальної діяльності студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Психолого-педагогічні аспекти пізнавальної діяльності особистості у процесі навчання висвітлено у працях відомих вчених Виготського Л., Леонтьєва О., Рубінштейна С. та інших [1,2]. Зокрема, Л. Виготський розробив концепцію, в якій зробив акцент на випереджувальній ролі навчання у розвитку особистості. При цьому звернув увагу на те, що для ефективного розумового розвитку, навчання має спиратися не стільки на наявні інтелектуальні здібності особистості, скільки на ті, які ще відсутні, але для виникнення яких є всі передумови. О. Леонтьєв запропонував структуру діяльності, компонентами якої є потреби, мотиви, завдання, дії, операції та продукт діяльності. С. Рубінштейн розробив принцип єдності свідомості і діяльності, згідно з яким психіка людини виявляється і розвивається через різні види діяльності і поведінки – рух, дію, вчинок.

Результати аналізу науково-методичної літератури свідчать, що незважаючи на різноманітність підходів до визначення сутності самостійної пізнавальної діяльності студентів, більшість науковців тлумачать самостійну роботу як специфічний вид діяльності студентів або засіб досягнення навчальних цілей [3, 4].

Сутність та основні ознаки самостійної роботи конкретизовано у працях Гончаренка С., Підкасистого П., Буряка В. та інших; теоретичні та методологічні засади організації самостійної роботи студентів досліджено науковцями Атаманчук Ю., Джеджула О., Королюк О., Мороз В. та іншими. Над розв'язанням психологічних питань організації самостійної роботи студентів працювали Заїка Є., Лушин П., Моргунова Н., Ніколайчук Н. та інші. Основи якісної самостійної роботи обґрунтовано у працях таких науковців, як Ковтонюк Г., Муковіз О., Рогозіна М., Шимко І. та інших.

Встановлено, що ефективність та результативність процесу організації та керівництва самостійною роботою студентів зумовлюється певними психолого-педагогічними та організаційно-методичними умовами: стимулюванням та мотивацією пізнавальної діяльності студентів; професійною спрямованістю завдань; забезпеченням самостійності студента; впровадженням інноваційних технологій, методів, форм і засобів навчання.

Дослідниками розроблено технології активізації самостійної роботи майбутніх учителів математики: хмарні (технології хмарних обчислень), дистанційні (технології дистанційного навчання та організації освітнього процесу) і проектні (метод проектів), що якнайкраще інтегруються з інформаційно-комунікаційними технологіями. Показано, що системне і систематичне використання цих педагогічних інновацій сприятиме формуванню культури самостійної роботи майбутніх учителів математики у процесі їх фахової підготовки.

Вагомий внесок щодо формування культури самостійної роботи майбутніх фахівців зроблений Івашковою Т., Козиревою О., Мартиненко М., Сою О. та іншими науковцями. Ми розділяємо точку зору фахівців, які вважають, що культура самостійної роботи студентів – це інтегрована властивість особистості, спрямована на акумулювання загальних і фахових компетентностей, мотиваційних характеристик і вольових якостей упродовж самостійної роботи опосередкованим (методичним) керівництвом викладача в умовах професійної підготовки [5].

Рівень культури самостійної роботи відображає рівень сформованості самостійності, позитивної самооцінки студента, необхідного рівня домагань, внутрішньої мотивації до

самостійної навчальної та професійної діяльності.

Низький рівень культури самостійної роботи студента різко знижує значущість його, як майбутнього фахівця на ринку праці, можливість працевлаштування, успішність виконання професійних обов'язків, особливо у нестандартних ситуаціях.

Мета статті – розглянути деякі педагогічні підходи до формування культури самостійної роботи студентів-першокурсників у процесі навчання математичних дисциплін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відомо, що студенти, які поступили на перший курс вузу, мають різний рівень умінь працювати самостійно. Нажаль, цей рівень здебільшого невисокий. У значної кількості першокурсників у школі не були сформовані уміння відшукати необхідну інформацію (в підручнику, посібнику, Інтернеті), виділити головне в прочитаному тексті (зробити тези, опорні схеми тощо), уміння будувати чітку математичну аргументацію.

Досвід роботи з першокурсниками переконує нас, що для багатьох студентів процес адаптації до навчання у вузі непомірно затягується, їм важко осмислювати обсяг навчальних завдань, планувати та коригувати свою самостійну роботу. Для студентів новими, відмінними у порівнянні із середньою школою, є форми та методи навчальної діяльності, особливості організації самостійної роботи та контролю за нею.

Вважаємо, що при організації навчального процесу необхідно, щоб дисципліни, які викладаються на першому курсі, були не лише джерелом навчальних відомостей, але й засобом формування культури самостійної роботи студентів. Необхідна системна та наполеглива робота викладачів по управлінню самостійною роботою першокурсників.

Управління самостійною роботою студентів – це діяльність викладача щодо планування, організації самостійної роботи, розробки методик і прийомів, спрямованих на її вдосконалення, підвищення продуктивності, у процесі якої передбачається формування в студентів нових знань, а також вироблення вмінь і навичок самостійної праці.

Великий дидактичний потенціал має проведення ввідних та підсумкових узагальнюючих занять. На ввідних заняттях викладач першого курсу має роз'яснити важливість самостійної роботи з відповідної дисципліни і проінформувати студентів про її організацію – обов'язкові та вибіркові завдання, терміни виконання, кількість балів за кожний вид робіт, час проведення консультацій та дати методичні рекомендації щодо самопідготовки студентів. Потрібно прилучати першокурсників до формування потреб і мотивів самопізнання, самоаналізу навчальної діяльності.

Організуючи самостійну роботу студентів на ввідному занятті, викладач має створити мотиваційну основу самостійної діяльності студентів як за рахунок відповідних методів і прийомів, так і шляхом виділення спеціального часу для проведення мотивації пізнавальної діяльності. С. Рубінштейн зазначав: «Початковим моментом розумового процесу, звичайно, є проблемна ситуація. Думати людина починає тоді, коли в неї з'являється потреба щось зрозуміти» [2, С. 257]. Створенню позитивної мотивації також сприяє: ознайомлення студентів з перспективою застосування знань, цікаві факти з історії відкриття, демонстрація раціонального застосування методів доведення теоретичних фактів і т. п.

Важливою умовою розвитку культури самостійної діяльності студентів, на нашу думку, є формування у першокурсників навичок ефективної самоорганізації пошуку та засвоєння необхідної інформації, вміння працювати з навчальними та науковими текстами друкованого і електронного видів.

З метою вироблення у першокурсників умінь пошуку інформації на ввідних заняттях доцільно:

- визначити коло питань, які студенти повинні опрацювати самостійно;
- встановити хронологічні терміни;
- уточнити можливості використання друкованої літератури (підручники, посібники, статті, монографії тощо);
- визначити орієнтовну кількість літератури (тільки один-два підручники, підручник і стаття тощо);

- визначити можливості пошуку інформації в Інтернеті.

Слід зауважити, що сучасні студенти мають доступ до великого обсягу відомостей у мережі Інтернет, в тому числі до банків готових рефератів, курсових робіт тощо. Однак викликає занепокоєння відсутність у більшості першокурсників критичного ставлення до знайдених у Інтернеті матеріалів. Адже значна частка інформаційних ресурсів мережі Інтернет містить наукові матеріали не належної якості, авторів деяких текстів навіть неможливо встановити. Вважаємо, що першокурсників потрібно привчати користуватися якісними електронними освітніми ресурсами, наприклад репозитаріями навчальних закладів та наукових установ. У першокурсників потрібно виробляти вміння оперативно знаходити потрібну інформацію, при цьому визначаючи надійність джерела інформації.

Як показує досвід, на підсумкових заняттях доцільно проаналізувати самостійну пізнавальну діяльність студентів. При цьому корисно акцентувати увагу на тому, як студенти швидко включилися в діяльність; як зуміли корегувати діяльність з урахуванням проміжних результатів; як навчилися об'єктивно проводити самоконтроль та самоаналіз.

Як відмічає П. Антохін, самоконтроль передбачає три ланки:

- модель, образ бажаного результату;
- процес зіставлення цього образу з реальною дією;
- прийняття рішення продовження або кореляції дії [6].

Самоаналіз полягає у вивченні студентом стану та результатів особистісної навчальної діяльності, встановлення причинно-наслідкових зв'язків між її елементами та прогнозування.

Результатом самоконтролю та самоаналізу є самооцінка. Саме самооцінка впливає на діяльність та розвиток особистості, її взаємовідношення з іншими людьми. Уміння проводити самооцінку власної діяльності – важливий показник високого рівня розвитку культури самостійної роботи студентів.

Ефективним засобом формування культури самостійної роботи є розбір прикладів хибних міркувань студентів. Такі помилки – закономірна частина творчого методу. Студенти повинні вміти визнавати свої помилки, не впадати у відчай, якщо проблема не розв'язується з першої спроби. Необхідна всебічна підтримка викладачем ініціативи, самостійності мислення студентів. Принципово важливо діяльність кожного студента розглядати точки зору формування у нього індивідуального стилю мислення і власних підходів до вирішення проблем. Помічати і підтримувати здатність студентів проявляти креативність, ініціативність, винахідливість, уміння приймати нестандартні рішення у процесі самостійної роботи.

Створення викладачем комунікативної ситуації (запитання, потреба довести, обґрунтувати) розвиває у студентів вміння аргументувати свої думки. Першокурсники повинні навчитися не лише слухати і сприймати інформацію, але й вести полеміку, аргументовано відстоювати свою точку зору, правильно ставити запитання. При цьому надзвичайно важливо створити сприятливу робочу атмосферу на заняттях.

Психолого-педагогічні умови формування культури самостійної роботи студентів пов'язані із стимулюванням цієї роботи, тому потрібно систематично і об'єктивно оцінювати результати праці студентів. Діагностика успішності пізнавальної діяльності студентів важлива для усвідомлення кожним студентом результатів своєї самостійної пізнавальної діяльності і є стимулом до корекції програми власних дій.

Впровадження кредитно-модульної системи навчального процесу у вузі вимагає, щоб навчання було особистісно-зорієнтованим – зміст навчання і шляхи досягнення цілей освіти та професійної підготовки мають відповідати індивідуальним потребам і можливостям кожного студента. Якщо студент не може самостійно виконати навчальне завдання, то у нього втрачається пізнавальний інтерес, і як наслідок, формується негативне відношення до навчання.

Ми розділяємо погляди науковців про те, що на засвоєння навчального матеріалу студентами впливають такі їх психологічні особливості:

- органи почуттів студентів обмежені у своїй здатності реагувати на інформаційні сигнали, унаслідок чого можуть уловлювати лише дозовану кількість інформації з навколишнього середовища;
- студент сприймає світ залежно від того, що очікує сприйняти, і якщо його очікування виправдовуються, він намагається знайти цьому логічне пояснення. Внаслідок цього свідомість найбільше уваги приділяє новому й несподіваному;
- студент не здатен виконувати без варіацій одноманітні завдання протягом тривалого часу, тому що відбувається перенасичення, і він, непомітно для себе, іноді змінює умови розв'язуваного завдання [4].

Слід зазначити, що у зв'язку з цим особливої уваги потребує створення цілісного комплексу методичного забезпечення навчального процесу, який забезпечує раціональне поєднання різних видів навчально-пізнавальної діяльності студентів, стимулює їх самостійну пізнавальну діяльність і враховує всі елементи модернізації сучасної вищої освіти. Виникає необхідність розробки поряд із друкованими дидактичними засобами і електронних, у тому числі на основі використання можливостей комп'ютерних мереж.

Доцільними є дидактичні засоби, які забезпечують ефективну підтримку самостійної роботи студентів. Зокрема, як показано у [8] дидактичні засоби мають містити:

- демонстрацію правильних розумових і практичних дій;
- проміжні навчальні завдання для самоконтролю (з відповідями);
- коментарі й позначки, що орієнтують студентів у логічному розгортанні навчального матеріалу;
- змістовні елементи: ключові слова, фрагменти тексту, проблемні питання, вказівки або питання для акцентування уваги студентів на тому або іншому аспекті змісту тощо;
- завдання на актуалізацію необхідних знань, попередження можливих помилок;
- тексти й інший матеріал, що сприяє розвитку інтересу до досліджуваної дисципліни;
- резюме фрагментів навчального тексту (глав, параграфів і т. п.);
- елементи психолого-педагогічної підтримки самостійної роботи, наприклад, вказівку на очікувані від студента дії, акцентування уваги на наявних знаннях і досвіді.

Особливу увагу потрібно звернути на формування у першокурсників таких важливих умінь: володіти методологією використання програмного забезпечення загального призначення (сучасними пакетами математичних програм, текстовими і графічними редакторами, електронними таблицями для опрацювання числових даних, базами даних, програмами створення презентацій, електронними підручниками і посібниками; електронними бібліотеками тощо). Зазначимо, що проблема вивчення дидактичних можливостей комп'ютерної підтримки організації самостійної навчальної діяльності студентів є різнобічною і потребує розлогих наукових розвідок [9].

Отже, культура самостійної роботи студентів-першокурсників формується не внаслідок застосування якогось одного ефективного методу, а є результатом особистісно-орієнтованої системи навчання студентів.

З цією метою потрібно:

- конкретно і чітко формулювати мету самостійної діяльності першокурсників;
- вміло добирати і використовувати доцільні засоби діяльності студентів;
- формувати у студентів стійку мотивацію до самостійної роботи;
- пропонувати студентам пізнавальні завдання, створюючи умови для самостійної творчої праці;
- надавати можливість студентам вільно вибрати теми самостійних досліджень;
- стимулювати творчу діяльність студентів;
- систематично і об'єктивно оцінювати результати праці студентів;
- озброїти студентів вміннями працювати самостійно з книгою;
- виробляти у студентів вміння щодо використання інноваційних технологій у процесі самостійної роботи (електронні посібники, інформаційні ресурси Інтернету тощо);

- виробляти у студентів потребу у постійному оновленні своїх знань;
- вчити планувати працю студентів на близьку, середню і далеку перспективу;
- вчити студентів прогнозувати і передбачати витрати часу на одержання кінцевого результату;
- привчати студентів опановувати та використовувати досягнення сучасної науки з питань організації праці та економії часу;
- розвивати у студентів уміння рефлексії та навички самоконтролю з наступною корекцією своїх дій;
- розвивати у студентів вміння формулювати власну думку та репрезентувати її слухачам.

Висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Однією з найбільш актуальних проблем сучасної вищої освіти є побудова процесу навчання, який сприяв би формуванню високого рівня культури самостійної роботи студентів. Викладачі вищої школи повинні застосовувати такі методи педагогічного впливу, які б стимулювали студентів уже з першого курсу до саморозвитку, самоосвіти та інноваційної діяльності.

Перспективу подальших наукових розробок вбачаємо в створенні електронного навчально-методичного комплексу для організації самостійної роботи студентів.

Джерела та література :

1. Выготский Л. С. Педагогическая психология / Л. С. Выготский. – М. : Педагогика-Пресс, 1996. – С. 255.
2. Рубинштейн С.Л. Бытие и сознание / С.Л. Рубинштейн. – М.: Изд-во АН СССР, 1957. – 328 с.
3. Буряк В. Самостійна робота як системоутворюючий елемент навчальної діяльності студентів / Володимир Буряк // Вища школа, 2008. – № 5. – С. 10-24.
4. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. / З. І. Слєпкань. – К.: Вища школа, 2005. – 239 с.
5. Соя О.М. Методика формування культури самостійної роботи майбутніх учителів математики: навч.посіб. / О.М.Соя, М.М. Ковтонюк. – Калінівка:ТОВ»Калінівська друкарня», 2015. – 258с.
6. Анохин П.К. Очерки по физиологии функциональных систем / П.К.Анохин. – М.: Медицина, 1975. – 448 с.
7. Габай Т. В. Педагогическая психология: Учеб.пособие / Т.В.Габай. – М.: Изд-во Моск. Ун-та, 1995. – 160 с.
8. Теорія і практика організації самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів : Монографія. Кол. авторів / ред. проф. О. А. Коновала. – Кривий Ріг : Книжкове видавництво Кирєєвського, 2012. – 380 с.
9. Інформатична компетентність учнів може бути вищою від компетентності тих, хто їх навчає? / Н. В. Морзе, О. В. Барна, В. П. Вембер та ін. // Комп'ютер у школі та сім'ї – 2010. – № 8. – С. 3–8.

References

1. Vyhotskyi L. S. Pedagogicheskaia psikhologhiya / L. S. Vyhotskyi. – M. : Pedagogika-Press, 1996. – S. 255.
2. Rubynshtein S.L. Bytye y soznanye / S.L. Rubynshtein. – M.: Yzd-vo AN SSSR, 1957. – 328 s.
3. Buriak V. Samostiina robota yak systemoutvoriuiuchy element navchalnoi diialnosti studentiv / Volodymyr Buriak // Vyshcha shkola, 2008. – № 5. – S. 10-24.
4. Sliepkan Z. I. Naukovi zasady pedahohichnoho protsesu u vyshchii shkoli: navch. posib. / Z. I. Sliepkan. – K.: Vyshcha shkola, 2005. – 239 s.
5. Soia O.M. Metodyka formuvannia kultury samostiinoi roboty maibutnikh uchyteliv matematyky: navch.posib. / O.M.Soia, M.M. Kovtoniuk. – Kalynivka:TOV»Kalynivska drukarnia», 2015. – 258 s.
6. Anokhyn P.K. Ocherky po fyzyolohyy funktsyonalnykh system / P.K.Anokhyn. – M.: Medytyna, 1975. – 448 s.
7. Habai T. V. Pedagogicheskaia psikhologhiya: Ucheb.posobyie / T.V.Habai. – M.: Yzd-vo Mosk. Un-ta, 1995. – 160 s.
8. Teoriia i praktyka orhanizatsii samostiinoi roboty studentiv vyshchikh navchalnykh zakladiv : Monohrafiia. Kol. avtoriv / red. prof. O. A. Konovala. – Kryvyi Rih : Knyzhkove vydavnytstvo Kyreievskoho, 2012. – 380 s.
9. Informatychna kompetentnist uchniv mozhe buty vyshchoiu vid kompetentnosti tykh, khto yikh navchaie? / N. V. Morze, O. V. Barna, V. P. Vember ta in. // Kompiuter u shkoli ta simi – 2010. – № 8. – S. 3–8.

Ольга Швай. ФОРМИРОВАНИЕ КУЛЬТУРЫ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ-ПЕРВОКУРСНИКОВ. В статье проанализированы возможности формирования культуры самостоятельной работы студентов-первокурсников в процессе обучения математических дисциплин. Внимание акцентировано на том, что учебные дисциплины, которые преподаются на первом курсе, должны быть не только источником учебного материала, но и средством формирования культуры самостоятельной работы студентов. Выделены некоторые методические приемы, которые дают возможность целенаправленно формировать у студентов потребности и мотивы самопознания, самоанализа учебной деятельности. Показано, что культура самостоятельной деятельности студентов-первокурсников формируется не

применением одного эффективного метода, а есть закономерный результат лично-ориентированной системы обучения студентов.

Ключевые слова: *познавательная активность; самостоятельная работа; самоанализ; самооценка.*

Olga Shvai. CULTURE FORMATION OF THE UNASSISTED WORK OF FIRST-YEAR STUDENTS. *The article analyzes possibilities of culture formation of the unassisted work of first-year students in the process of teaching mathematical subjects. The attention is paid to the fact, that academic disciplines that are taught in the first year should not only be a source of educational material, but also a means of forming the culture of students' unassisted work. Certain methodical techniques are highlighted that give the possibility to purposefully form students' needs and motives of self-knowledge, self-analysis of educational activity. It is shown, that the culture of independent activity of first-year students is formed not by the use of one effective method, but by the personal-oriented system of student's education.*

Key words: *cognitive activity; unassisted work; self-analysis; self-esteem.*

Стаття надійшла до редколегії 04.05.2018 р.